

Ik reageer op dit wetsvoorstel als maatschappelijk betrokken inwoner van Nederland en als bekende van een aantal thuisonderwijs gezinnen. Mijn eigen kinderen (7 en 9 jaar) gaan gewoon naar school.

Ik vind het goed dat er in Nederland een mogelijkheid van thuisonderwijs bestaat. Ik zie dat de thuisonderwijs gezinnen die ik ken, met veel passie en deskundigheid hun kinderen lesgeven. Er is veel kennis en expertise aanwezig in thuisonderwijs kringen en men zet zich over het algemeen voor de volle 100% in.

Tegelijk vind ik het goed dat er met deze nieuwe wet enige vorm van toezicht komt op het thuisonderwijs. Dit omdat toezicht tot nu toe volledig ontbrak, wat het lastig maakt om eventuele wantoestanden (die ik niet ken, maar waarbij het reëel is om te veronderstellen dat ze bestaan) te identificeren of aan te pakken.

Ik heb echter enkele bezwaren tegen het huidige wetsvoorstel en vraag daarom om aanpassing. In het kort zijn mijn bezwaren:

1. Het toezicht is te fors opgetuigd met een onwenselijke administratieve last tot gevolg
2. De eis van didactisch-pedagogische bekwaamheid is onvoldoende gespecificeerd
3. De onaangekondigde inspectiebezoeken in de privé woning zijn in strijd met de Grondwet
4. De huidige systematiek m.b.t. het richtingbezwaar wordt incorrect weergegeven

Hieronder wordt op deze punten nader ingegaan.

1. Het toezicht zoals het nu omschreven staat is fors opgetuigd. In de huidige vorm levert het nieuwe wetsvoorstel (jaarlijkse onderwijsplannen, aansluiting bij kerndoelen, leerlingvolgsysteem) een enorme administratielast op bij zowel de ouders als de toezichthouder. De vraag is of deze administratieve last in verhouding staat tot het doel dat men met het toezicht wil bereiken. Bovendien is de overgang vanuit de huidige situatie (geen controle op onderwijsplannen) groot.
Ik verzoek u om een meer passende, lichtere vorm van toezicht te hanteren, b.v.:
  - a) Een driejaarlijks (in plaats van jaarlijks) onderwijsplan, gekoppeld aan de toetsmomenten (dus bij 6, 9 en 12 jaar). Dit zou een meer reële administratieve last betekenen voor zowel ouders als toezichthouder. En biedt bovendien inzicht hoe de voortgang van de leerling wordt omgezet in nieuwe onderwijsplannen.
  - b) Het loslaten van leerlingvolgsysteem en kerndoelen. Dit vermindert de administratieve druk voor zowel ouders als toezichthouder aanzienlijk. Waarbij voldoende handvatten overblijven om de kwaliteit van het onderwijsplan te borgen (zoals o.a. de kennisgebieden/ kernvakken waar het onderwijs op gericht is, en de vordering van de leerling in combinatie met de toetsen).
2. In het nieuwe wetsvoorstel wordt benoemd dat de ouder die het thuisonderwijs verzorgt aantoonbaar over voldoende pedagogisch-didactische bekwaamheid moet beschikken. Deze eis wordt echter niet concreet gemaakt, waardoor het onduidelijk blijft wat hieronder verstaan wordt. Dit heeft als risico dat de toezichthouder op dit punt ongelijk of willekeurig beoordeelt. Bovendien weten ouders niet wat er van hen verlangd wordt. Ik verzoek u om in samenspraak met het thuisonderwijs veld een nadere specificering van deze bekwaamheids eis te maken. Te denken valt bijvoorbeeld aan een basiscursus die het thuisonderwijsveld zelf ontwikkelt en aanbiedt voor nieuwe thuisonderwijs ouders. Voor het onderhouden van de pedagogische-didactische vaardigheden komen bestaande intervisie- en trainingsmomenten vanuit het thuisonderwijs veld in aanmerking alsmede zelfstudie.

3. In het nieuwe wetsvoorstel wordt gesproken over locatiebezoeken door de inspectie. Aangezien het hier om privé woningen gaat is het billijk dat deze bezoeken *aangekondigd* worden. Bij onaangekondigde bezoeken komt het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (Grondwet) ernstig in het geding. In de woning speelt zich namelijk, behalve het thuisonderwijs, ook het privé leven af. Voorkomen moet worden dat een onaangekondigd inspectiebezoek wordt afgelegd tijdens een huiselijk moment. Ik verzoek u om in de wettekst op te nemen dat de inspectiebezoeken aangekondigd worden. De toezichthouder kan met het inspectiebezoek dan aansluiten bij het dagritme m.b.t. thuisonderwijs.
4. In de toelichting bij het nieuwe wetsvoorstel wordt de huidige systematiek m.b.t. het richtingbezwaar incorrect weergegeven. Op diverse plaatsen in de toelichting wordt gesteld dat een omschrijving van de richtingbezwaren is vereist. Bijvoorbeeld op p.7 *“Deze kennisgeving moet de richtingbezwaren bevatten (met een verwijzing naar artikel 8, eerste lid van de Leerplichtwet 1969)”*. Ook op p.13 staan dergelijke stellingen: *“Het wetsvoorstel regelt dat de kennisgeving een omschrijving van de richtingbezwaren bevat. Dit betreft de huidige systematiek, en deze blijft met dit wetsvoorstel gehandhaafd”* en *“Het beroep op de vrijstelling kunnen zij alleen doen wanneer deze kennisgeving de overwegende bedenkingen bevat tegen de richting van het onderwijs op alle binnen een redelijke afstand van de woning gelegen scholen”* en *“De beoordeling kan niet plaatsvinden zonder een omschrijving van de richtingbezwaren”*.

Deze formuleringen hebben geen wettelijke basis. In werkelijkheid staat in de huidige Leerplichtwet 1969, artikel 8, eerste lid: *“Een beroep op vrijstelling kunnen zij alleen doen indien de kennisgeving de verklaring bevat, dat tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning (...) gelegen scholen (...), overwegende bedenkingen bestaan.”* In werkelijkheid gaat het dus om de verklaring dat er tegen de richting overwegende bedenkingen zijn. Een omschrijving van het richtingbezwaar wordt in de huidige systematiek niet vereist. Ook blijkt uit de wetsgeschiedenis en de jurisprudentie dat het gewicht van de bedenkingen bij de richting niet getoetst mag worden door de leerplichtambtenaar. Richtingbezwaren zijn een zaak van het geweten op grond van het recht op godsdienstvrijheid (Grondwet). Ik verzoek u om in (de toelichting op) de wettekst de huidige systematiek m.b.t. het opstellen van het richtingbezwaar correct weer te geven.